

FIȘA DISCIPLINEI
ANUL UNIVERSITAR
2024-2025

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3 Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4 Domeniul de studii	Teologie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Teologie ortodoxă pastorală Teologie ortodoxă didactică

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Studiul Vechiului Testament II	2.2. Cod disciplină	OLR1122
2.3 Titularul activităților de curs	Lect. dr. Pașca-Tușa Stelian		
2.4 Titularul activităților de seminar	Lect. dr. Pașca-Tușa Stelian		
2.5 Anul de studiu	I	2.6 Semestrul	2
2.7 Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8 Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					7
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					11
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități:					0
3.7 Total ore studiu individual	19				
3.8 Total ore din planul de învățământ	56				
3.9 Total ore pe semestru	75				
3.10 Numărul de credite	3				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	• Nu este cazul
4.2 de competențe	• Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze o bună orientare în textul Sfintei Scripturi; • Să cunoască conținutul doctrinar al celor două religii care au textul biblic ca fundament: iudaismul și creștinismul; • Să demonstreze capacități reale de creare a unui discurs apologetic; • Să dezvolte abilități pedagogice focusate pe tematica biblică vechitamentară; • Să dispună de aptitudini dialogic irenice; • Să deprindă regulile de cercetare pe surse textuale.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • Să demonstreze capacitatea de conexare a cunoștințelor dobândite în cadrul cursului cu ansamblul disciplinelor studiate, precum și cu activitatea profesională pe care urmează să o desfășoare; • Să demonstreze capacitatea de sistematizare și actualizare a conținutului învățării.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	<ul style="list-style-type: none"> • Să introducă studentul în sfera cunoașterii istoriei textului sacru vechitamentar, a noțiunilor de canon, cărți anaginoscomena, cărți apocrife. • Să fixeze noțiunea de revelație ca fundament al abordării Sfintei Scripturi. • Să sprijine studentul în identificarea temeiurilor învățăturilor dogmatice și moral-religioase din textele Sfintei Scripturi.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • Să elucideze sensul noțiunilor teologice specifice terminologiei teologiei biblice, hermeneuticii biblice și sintezei teologic-dogmatice; • Să creeze posibilități de acces la sursele textuale primare; • Să dezvolte capacitățile de realizare și conducere a unui dialog interconfesional, ecumenic și interreligios.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Grupul scrierilor istorice: generalități, prezentare rezumativă, linii de cercetare în domeniul isagogiei, hermeneuticii și a sintetizării ideilor sau temelor teologice fundamentale.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
2. Cărțile istorice (I): Relația tip – arhetip/antitip (distanța dintre tip și simbol, exemplificări pe elemente tipologice din acest corpus: (tip) Iosua – (antitip) Iisus Hristos, cântarea Anei – cântarea Mariei)	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
3. Cărțile istorice (II): Relația topos / tropos (definirea noțiunilor și aplicarea lor în contextul istoriei lui Israel).	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
4. Canaanul: istorie, simbolism și pământ ce atestă fidelitatea divină și pronia: cărțile <i>Iosua</i> , <i>Judecători</i> și <i>Rut</i> : genealogii, seminomadism și stat israelit.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
5. <i>Cărțile Regilor</i> : monarhie și teocrație; instituționalizarea vieții religioase; alesul ca model și tip pentru universalitatea chemării divine; profetism și ordine dogmatică și morală.	prelegere, dezbateri sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. <i>Paralipomena</i> , <i>Ezdra</i> , <i>Neemia</i> – renașterea lui Israel în	prelegere, dezbateri sau	2 ore fizice

Canaan – despre teocentrismul viziunii religioase a reformatorilor din Israel – Iuda.	discuție colectivă	
7. <i>Estera</i> – modus vivendis iudaicorum în diaspora; pronie și adevărire; <i>Anaghinoscomena istorice</i>	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
8. Poezia Vechiului Testament: genuri literare, caracteristicile și speciile poeziei ebraice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
9. Laudă și euharistie - <i>Psalmi</i> : Dimensiunea liturgică a psalmilor; interpreta-rea unor psalmi mesianici și a psalmilor imprecatori.	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
10. Suferință și mântuire – <i>Iov</i> : Iov, paradigma veterotestamentară a suferinței	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. Antinomie și axiologie în cartea <i>Ecclesiastului</i>	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
12. <i>Cântarea Cântărilor</i> – restaurațiile iubirii	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
13. Interpretarea unor texte biblice cu valențe poetice și didactice	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
14. <i>Anaghinoscomena didactico-poetică</i>	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Cucerirea Cannanului. Etape și evenimente Prezentarea cerințelor și criteriilor de alcătuire a lucrării de seminar/laborator	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
2. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Iosua Navi	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
3. Perioada judecătorilor. Personalități și evenimente	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
4. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Ghedeon și Samson	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
5. Perioada regalității. Istoria celor două regate	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
6. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al regelui David	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
7. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al regelui Solomon	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
8. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al profeților Ilie și Elisei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
9. Reforma religioasă din timpul lui Ezdra și Neemia	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
10. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al Esterei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
11. Profilul scripturistic, rabinic și patristic al lui Iov	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
12. Cartea Psalmilor – model de/pentru rugăciune	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
13. Reflecții și dialog pe texte sapiențiale	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
15. Personalități și evenimente din cărțile anaghinoscomena	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice

9. Bibliografie

Ediții Scripturistice:

1. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglereididerunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
2. *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
3. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse patristice:

4. *Biblia Patristica*, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.
5. Sf. Grigorie de Nyssa, *Omilii la Ecclesiast*, în „PSB”, vol. 30, trad. de Dumitru Bodogae, EIBMO, București, 1998, pp. 198-282.
6. Sf. Grigorie de Nyssa, *Tâlcuire amănunțită la Cântarea Cântărilor*, în „PSB”, vol. 29, trad. de Dumitru Stăniloae și Ioan Buga, EIBMO, București, 1982, pp. 113-332.
7. Theodorit al Cirului, *Tâlcuire la Cântarea Cântărilor*, trad. de Adrian Tănăsescu-Vlas, Ed. Sophia, București, 2006, 165 p.

Lucrări de referință, comentarii biblice, studii:

1. Chirilă, Ioan (coord.), Abrudan, Dumitru, Semen, Petre, Oancea, Constantin, Onișor, Remus, Basarab, Mircea, *Introducere în Vechiul Testament* (București: Basilica, 2018), 870 p.
2. Abrudan, Dumitru, *Cărțile didactico-poetice*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2001, 121 p.
3. Anania, Bartolomeu-Valeriu, *Poezia Vechiului Testament*, București, Ed. IBMBOR, 2000.
4. Breck, John, *Sfânta Scriptură în Tradiția Bisericii*, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2003.
5. Chirilă, Ioan, „Le Psautier de David – La Torah sous forme lyrique?,” *ST* 4 (2017).
6. Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian II, Nomothetica – repere exegetice la Decalog*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2003, 174 p.
7. Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian*, Ed. Limes, Cluj Napoca 2002.
8. Chirilă, Ioan, Pașca-Tușa, Stelian, „Recurgem la exegeza iudaică în cazul interpretării textelor psalmice?,” în *Lucrările simpozionului „Identitatea ortodoxă a studiilor biblice”*, ed. Marian Vild, Cosmin Pricop, Alexandru Mihăilă (București: Universității din București, 2016), 9-27.
9. Chirilă, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
10. Ganea, Romulus, „Lucrarea tainică a dreptății lui Dumnezeu în cartea Estera,” *CB* (2015): 159-170.
11. Hârlăoanu, Paul-Cezar, „Interpretarea Cântării Cântărilor în cheie euharistică,” în *Mărturisire și Euharistie-lucrări sfinte pentru restaurarea hristică a persoanei umane* (Oradea: Editura Universității din Oradea, 2014), 333-343.
12. Hârlăoanu, Paul-Cezar, „Rut, paradigmă a imigrației și a emigrației,” în *Figures of Migration*, ed. Adreea Mironescu, Anca-Diana Bibiri, Camelia Grădinaru, Roxana Patraș, Emanuel Grosu (Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2016), 174-184.
13. Iatan, Cristinel, „«În cer și pe pământ toate câte El a voit a făcut!» (Ps. 116,3). Fenomenologia minunii în tradiția vetero-testamentară,” în *ST* 8 (2012): 95-126.
14. Isvoranu, Alexandru, *Comentariu la Cartea Rut*, Ed. Universitaria, Craiova, 2001, 270 p.
15. Jinga, Constantin-Ioan, „«Cântarea celor trei tineri»: un posibil model gnoseologic de sorginte biblică,” în *Filosofia Sfântului Gerard de Cenad în context cultural și biografic*, ed. Claudiu Mesaroș (Szeged: Jate Press, 2013), 48-58.
16. Mihăilă, Alexandru, „Cei șapte arhangheli. Despre Tobit 12:15,” *Ziarul Lumina*, 21 aprilie 2011 / (Ne)lămuriri din Vechiul Testament. Mici comentarii la mari texte (București: Nemira, 2011), 287-291.
17. Mihăilă, Alexandru, „Limitele comunității și femeia străină în Pilde 1-9,” *CB* (2013): 132-154.
18. Mihăilă, Alexandru, „The Holy War in the Book of the Judges: Some Remarks on the Song of Deborah,” *Text și discurs religios*, 5 (2013): 109-126.
19. Moldovan, Alexandru, „Prin ce își va îndrepta tânărul calea sa? (Psalmul 118, 9a),” în *Young people in Church & Society* (Alba Iulia: Reîntregirea, 2016), 81-103.
20. Oancea, Constantin, *Profetul Ilie și narațiunea despre secetă. Studiu exegetic și hermeneutic* (ediție revizuită)

(Sibiu: Andreiana/Astra Museum, ²2014), 360 p.

21. Pașca-Tușa, Stelian, „Psalm 4 – Isagoge, Exegesis and Theological Interpretation (Part I),” *Studia TO 1* (2016): 27-43.
22. Pașca-Tușa, Stelian, „Psalm 4 – Isagoge, Exegesis and Theological Interpretation (Part II),” *Studia TO 2* (2016): 5-24.
23. Pașca-Tușa, Stelian, *Doamne miluiește – premisă a rugăciunii inimii în Psalmi* (Cluj-Napoca: Limes, 2015), 433 p.
24. Popa, Viorel-Cristian, „Considerații exegetice contextuale la 3 Regi 14, 34,” *ST 3* (2017): 91-100.
25. Semen, Petre, *Sensul vieții și al suferinței după cărțile Ecclesiast și Iov*, Ed. Doxologia, Iași, 2010, 170 p.
26. Stamatin, Laurențiu Nicolae, „Chipuri de femei din Vechiul Testament: Ana, mama fraților Macabei,” *AB 7-9* (2013): 21-35.
27. Țucă, Dionisie, „Întâlnirea dintre David și Goliat. Mit biblic sau adevăr revelat?,” *TV 9-12* (2014): 146-166.
28. Vladimir Prelipceanu și colab., *Studiul Vechiului Testament*, Manual pentru Institutele teologice, Ed. Renașterea, Cluj Napoca, 2003.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

11. Evaluare

Tip activitate	11.1 Criterii de evaluare	11.2 metode de evaluare	11.3 Pondere din nota finală
11.4 Curs	<ul style="list-style-type: none"> • Însușirea și utilizarea registrului terminologic și conceptual propriu disciplinei. • Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament. • Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.	Examen scris, condiționat la de predarea portofoliului propus în cadrul orelor de seminar.	80%
11.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea și însușirea problematicei tratate la curs și seminar. • Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate. • Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.	Prezentarea unui portofoliu realizat pe parcursul semestrului.	20%
11.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de <i>revelație</i> ,			

inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.

Data completării

20.04.2024

Semnătura titularului de curs

Stelian P

Semnătura titularului de seminar

Stelian P

Data avizării în departament

Semnătura directorului de departament

R. Andrei